Dziennik Urzędowy
Unii Europejskiej

PL
Seria C

C/2025/1804

4.4.2025

P10_TA(2024)0045

Genetycznie zmodyfikowana kukurydza MON94804

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 26 listopada 2024 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji zezwalającej na wprowadzenie do obrotu na mocy rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną kukurydzę MON 94804, składających się z niej lub z niej wyprodukowanych (D099729/02 – 2024/2841(RSP))

(C/2025/1804)

Parlament Europejski,

— uwzględniając projekt decyzji wykonawczej Komisji zezwalającej na wprowadzenie do obrotu produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną kukurydzę MON 94804, składających się z niej lub z niej wyprodukowanych, na mocy rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady (D099729/02),

— uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1829/2003 z dnia 22 września 2003 r. w sprawie genetycznie zmodyfikowanej żywności i paszy ([1]), w szczególności jego art. 7 ust. 3 i art. 19 ust. 3,

— uwzględniając fakt, że Stały Komitet ds. Roślin, Zwierząt, Żywności i Pasz, o którym mowa w art. 35 rozporządzenia (WE) nr 1829/2003, nie wydał opinii podczas głosowania 17 września 2024 r.,

— uwzględniając art. 11 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiającego przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję ([2]),

— uwzględniając opinię Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) z 13 marca 2024 r. opublikowaną 26 kwietnia 2024 r. ([3]),

— uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje zawierające sprzeciw wobec zatwierdzania organizmów zmodyfikowanych genetycznie (GMO) ([4]),

— uwzględniając art. 115 ust. 2 i 3 Regulaminu,

— uwzględniając projekt rezolucji Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności,

A. mając na uwadze, że zgodnie z art. 5 i 17 rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 przedsiębiorstwo Bayer Agriculture BV z siedzibą w Belgii zwróciło się 14 lutego 2023 r. w imieniu przedsiębiorstwa Bayer CropScience LP z siedzibą w Stanach Zjednoczonych do właściwego organu Niderlandów z wnioskiem dotyczącym wprowadzenia do obrotu żywności, składników żywności i paszy zawierających genetycznie zmodyfikowaną kukurydzę MON 94804, składających się z niej lub z niej wyprodukowanych („wniosek”);

B. mając na uwadze, że wniosek dotyczył również wprowadzenia do obrotu produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną kukurydzę lub składających się z niej do zastosowań innych niż w żywności i paszy, z wyjątkiem uprawy;

C. mając na uwadze, że 13 marca 2024 r. EFSA wydał pozytywną opinię, opublikowaną 26 kwietnia 2024 r., w której stwierdził, że genetycznie zmodyfikowana kukurydza jest równie bezpieczna jak jej konwencjonalny odpowiednik i jak przebadane odmiany niezmodyfikowanej genetycznie kukurydzy pod względem potencjalnego wpływu na zdrowie ludzi i zwierząt oraz na środowisko;

([1]) Dz.U. L 268 z 18.10.2003, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/1829/oj.
([2]) Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj.
([3]) Opinia naukowa panelu EFSA ds. organizmów modyfikowanych genetycznie dotycząca oceny genetycznie zmodyfikowanej kukurydzy MON 94804 przeznaczonej do stosowania w żywności i paszy, zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1829/2003 (wniosek GMFF-2022-10651), Dziennik EFSA 2024;22(4):8714, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2024.8714.
([4]) W ósmej kadencji Parlament przyjął 36 rezolucji, a w dziewiątej – 38 rezolucji zawierających sprzeciw wobec zatwierdzania GMO.

D. mając na uwadze, że kukurydzę tę zmodyfikowano genetycznie, aby wytworzyć sztuczną miRNA przeznaczoną do selektywnej supresji dwóch genów w większej grupie genów zaangażowanej w biosyntetyczną ścieżkę kwasu giberylinowego, co zmniejszyło wysokość rośliny;

Nierozstrzygnięte kwestie dotyczące skutków sztucznej miRNA

E. mając na uwadze, że wprowadzenie sztucznej miRNA nie tylko ingeruje w geny docelowe, ale dotyczy również innych funkcji regulacyjnych; mając na uwadze, że miRNA podlega dalszemu przetwarzaniu w roślinie i tym samym wchodzi w interakcje z określonymi enzymami roślinnymi; mając na uwadze, że jej skutki w wielu przypadkach nie ograniczają się do genu docelowego, ale często obejmują kaskady metaboliczne kilkuset innych funkcji genowych;

F. mając na uwadze, że wnioskodawca przedstawia niedostateczne i niekompletne dane dotyczące interakcji między sztuczną miRNA, produktami powstającymi w wyniku dalszych procesów w komórkach, trwałością tych cząsteczek w komórkach a ich ingerencją w inne sieci regulacyjne;

G. mając na uwadze, że aby stwierdzić brak ryzyka toksyczności miRNA dla ludzi i zwierząt, EFSA zakłada, że sztuczne miRNA uległyby szybkiej degradacji; mając jednak na uwadze, że w kilku badaniach, w tym w badaniu przytoczonym na poparcie tego twierdzenia ([5]), wskazano, że z jelita można pobrać miRNA przy wsparciu specjalnych mechanizmów;

Nierozstrzygnięte kwestie skutków obniżenia poziomu giberelin

H. mając na uwadze, że jak podkreślili eksperci z państw członkowskich ([6]), gibereliny są głównymi regulatorami różnych procesów fizjologicznych w roślinach;

I. mając na uwadze, że oprócz wzrostu roślin gibereliny regulują również kiełkowanie i kwitnienie, uczestniczą w regulowaniu tolerancji na stres i są częścią kompleksowych wzajemnych powiązań regulacyjnych z innymi hormonami roślin w różnych ścieżkach sygnalizacyjnych, np. w procesach fizjologicznych wpływających na skład roślin; mając na uwadze, że gibereliny są też zaangażowane w reakcję immunologiczną roślin na czynniki chorobotwórcze;

J. mając na uwadze, że wnioskodawca nie zbadał większości skutków na te różne procesy, z wyjątkiem potencjalnego wpływu na kiełkowanie, kwitnienie i masę ziarna;

K. mając na uwadze, że ekspresję genu oraz jej wpływ na produkcję bioaktywnych giberelin i wpływ metaboliczny zbadano jedynie w warunkach polowych bez szczególnych czynników stresowych, podczas gdy wiadomo, że kwas giberylinowy jest obecny w wielu reakcjach na stres wywołany czynnikami biotycznymi i abiotycznymi;

Zmniejszenie zależności od paszy z przywozu

L. mając na uwadze, że jednym z wniosków wyciągniętych z kryzysu związanego z COVID-19 i trwającej wojny w Ukrainie jest konieczność uniezależnienia się Unii od niektórych materiałów krytycznych; mając na uwadze, że w piśmie określającym zadania kandydata na komisarza Christophe'a Hansena przewodnicząca Komisji Ursula von der Leyen zwraca się do niego, by przeanalizował sposoby ograniczenia przywozu kluczowych towarów ([7]);

Uwagi właściwych organów państw członkowskich i zainteresowanych stron

M. mając na uwadze, że podczas trzymiesięcznego okresu konsultacji ([8]) państwa członkowskie przekazały EFSA wiele krytycznych uwag, np. że gibereliny są głównymi regulatorami różnych procesów fizjologicznych w roślinach, w szczególności związanych z biotycznymi i abiotycznymi czynnikami stresowymi, że dane dostarczone przez wnioskodawcę są niekompletne odnośnie do oceny potencjalnego wpływu obniżonych poziomów giberelin na te wszystkie procesy oraz że odmiana w badaniach polowych jest niewystarczająca; mając na uwadze, że państwa

([5]) A. Dávalos, R. Henriques, M. J. Latasa, M. Laparra i M. Coca (2019 r.). „Literature review of baseline information on non-coding RNA (ncRNA) to support the risk assessment of ncRNA-based genetically modified plants for food and feed" [Przegląd literatury zawierającej podstawowe informacje dotyczące niekodowanego RNA (ncRNA) w celu wsparcia oceny ryzyka związanego z roślinami genetycznie modyfikowanymi na bazie ncRNA, przeznaczonymi do stosowania w żywności i paszy]. Publikacje dodatkowe EFSA, 16(8), EN-1688. https://doi.org/10.2903/sp.efsa.2019.EN-1688.

([6]) Załącznik 8 do opinii naukowej panelu EFSA ds. organizmów modyfikowanych genetycznie dotyczącej oceny genetycznie zmodyfikowanej kukurydzy MON 94804 przeznaczonej do stosowania w żywności i paszy, zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1829/2003 (wniosek GMFF-2022-10651), Dziennik EFSA 2024;22(4):8714, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2024.8714.

([7]) https://commission.europa.eu/document/2c64e540-c07a-4376-a1da-368d289f4afe_en

([8]) https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/action/downloadSupplement?doi=10.2903%2Fj.efsa.2024.8714&file=efs28714-sup-0008-Annex8.pdf.

członkowskie skrytykowały również brak danych na temat zagrożeń wynikających z możliwej długoterminowej stabilności sztucznej miRNA w roślinie lub fakt, że znaczna część zmodyfikowanego DNA może zostać pobrana z jelita zwierząt lub ludzi, a także fakt, że dostarczone dane nie dowodzą, że transfer genów z roślin do bakterii jest mało prawdopodobny;

N. mając na uwadze, że zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1829/2003 genetycznie zmodyfikowana żywność lub pasza nie może wywierać szkodliwego wpływu na zdrowie ludzi i zwierząt ani na środowisko naturalne, a przy sporządzaniu decyzji Komisja musi brać pod uwagę wszelkie istotne przepisy prawa Unii oraz inne uzasadnione czynniki istotne dla sprawy;

Niedemokratyczny proces podejmowania decyzji

O. mając na uwadze, że w ósmej kadencji Parlament przyjął łącznie 36 rezolucji, w których sprzeciwił się wprowadzeniu do obrotu GMO do zastosowania w żywności i paszy (33 rezolucje) oraz uprawie GMO w Unii (trzy rezolucje); mając na uwadze, że w dziewiątej kadencji Parlament przyjął 38 sprzeciwów wobec wprowadzania GMO do obrotu;

P. mając na uwadze, że Komisja nadal wydaje zezwolenia na GMO, mimo że sama stwierdziła niedemokratyczność tego procesu, a także mimo braku poparcia ze strony państw członkowskich i mimo sprzeciwów Parlamentu;

Q. mając na uwadze, że żadna zmiana w prawie nie jest konieczna, by Komisja mogła nie zatwierdzić GMO, jeżeli w komitecie odwoławczym kwalifikowana większość państw członkowskich nie opowie się za zatwierdzeniem ([9]);

R. mając na uwadze, że 17 września 2024 r. Stały Komitet ds. Roślin, Zwierząt, Żywności i Pasz, o którym mowa w art. 35 rozporządzenia (WE) nr 1829/2003, nie wydał opinii w głosowaniu, co oznacza, że zezwolenia nie poparła kwalifikowana większość państw członkowskich;

1. uważa, że projekt decyzji wykonawczej Komisji przekracza uprawnienia wykonawcze przewidziane w rozporządzeniu (WE) nr 1829/2003;

2. uważa, że projekt decyzji wykonawczej Komisji jest niespójny z prawem Unii, gdyż nie odpowiada celowi rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 zakładającemu – zgodnie z zasadami ogólnymi określonymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 178/2002 ([10]) – stworzenie podstawy do zapewnienia wysokiego poziomu ochrony życia i zdrowia ludzkiego, zdrowia i dobrostanu zwierząt, środowiska naturalnego oraz interesów konsumentów w związku z genetycznie zmodyfikowaną żywnością i paszą, przy jednoczesnym zagwarantowaniu skutecznego funkcjonowania rynku wewnętrznego;

3. wzywa Komisję do wycofania projektu decyzji wykonawczej oraz do przedłożenia komitetowi nowego projektu;

4. wyraża zadowolenie, że w skierowanym do posłów piśmie z 11 września 2020 r. Komisja w końcu przyznała, że przy podejmowaniu decyzji o zezwoleniu na wprowadzenie GMO należy uwzględniać zasady zrównoważonego rozwoju ([11]); jest jednak głęboko rozczarowany, że od tego czasu Komisja wciąż zezwala na przywóz GMO do Unii mimo stałych sprzeciwów Parlamentu i większości państw członkowskich;

5. ponownie apeluje do Komisji o uwzględnianie zobowiązań Unii wynikających z umów międzynarodowych, takich jak paryskie porozumienie klimatyczne, Konwencja ONZ o różnorodności biologicznej i cele zrównoważonego rozwoju ONZ; ponawia apel o to, by projektom aktów wykonawczych towarzyszyło uzasadnienie wyjaśniające, w jaki sposób gwarantują one przestrzeganie zasady „nie szkodzić” ([12]);

6. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji oraz rządom i parlamentom państw członkowskich.

([9]) Zgodnie z art. 6 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 182/2011 Komisja „może przyjąć”, a nie „przyjmuje” zezwolenie, jeżeli nie opowie się za nim kwalifikowana większość państw członkowskich w komitecie odwoławczym.

([10]) Rozporządzenie (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz.U. L 31 z 1.2.2002, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2002/178/oj).

([11]) https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf.

([12]) Rezolucja Parlamentu Europejskiego z 15 stycznia 2020 r. w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu (Dz.U. C 270 z 7.7.2021, s. 2), ust. 102.